

je nesrečna tujščina v glavo, tujščina, ktera um in pamet meša prostemu kmetiču. Jasno je, da se nam Slovencem krivica godi. To je soper natorno postavo, greh soper Boga. Jezik je dar božji in naj prvi dar, ki ga vživa vsak človek. Bog nam je dal jezik slovenski, ki je prečudno lep, mil in bogat. Ker naš jezik še nima svoje pravice, zato se nam Slovencem velika škoda godi. Ako bi se v domačem jeziku in ne v tujem podučevalo, bi se vednosti razširjale med nami; in kër bi več vedeli, bi si skoz laže pomagali.

Naše gosposke bi nam potem tudi v našem jeziku dopisavale, ko bi se v šolah naučili našega jezika. Zdaj pa nam je tolmača treba, kotni pisarji kmeta goljufajo in derejo. Pa tudi više slov. šole moramo imeti za naše pravnike in za to je Ljubljana naj pripraviše mesto.

Predsednik bere 2. resolucijo: V vseh šolah na Slovenskem naj se podučuje v slovenskem jeziku, in to naj se precej začne (Precej! precej!). Toraj želite, da se izbriše: ali vsaj v enem letu. (Vse ljudstvo kliče: Precej! precej!)

Cela 2. točka se potem soglasno prejme.

O tretji resoluciji: vpeljava slovenskega jezika v uradnih govori g. dr. Lavrič in odda za ta čas predsedništvo g. dr. Žigonu. (Dalje prih.)

Naše narodne pesmi.

Spisal F. Kočevar.

Ker „Slovenski Gospodar“ ni lepoznanstveni list, nočem njegove čitatelje mučiti z nadaljnjim naštevanjem epitetov, ki se v naših narodnih pesmih stereotipno ponavljajo, in ki so za nje tedaj ravno tako značajni, kakor n. pr. Homerjevi reki: dolgosenčna jesenova sulica, mačjeoka Atena, široko hodni volovi in več enakih. Držal se bom tedaj kolikor se bo dalo na kratko in samo tiste stvari še omenjal, ki bi vtegnole morebiti tudi gospodarjevo čitateljstvo zanimati.

Zelo znamenito za naše narodne pesmi je med drugim to, da se neke germanistične besede, kakor n. pr. jungfrava, ledik stan, cartana Marija najdejo po celem slovenstvu, pri Prekmurcih in Zagorskih Slovencih ravno tako kakor pri Režjanih, Istrijanih in Korošcih. Pa temu se ni čuditi če pomislimo, da se več germanističnih besed celo že v starej Slovenščini nabaja! In posebno ta prikazen je Kopitarju v dokaz služila, da je cirilski jezik stara slovensščina. Sploh pa te germanistične besede v našem jeziku in slavizmi v nemškem jeziku to pričajo, da je naš narod že od vajkada z nemškim narodom v sosedstvu živeti moral.

Važni faktor v naših narodnih pesmih so ptice. One so — djal bi — v službi osode, ter kot take oznanjujejo osodopolne dogodke. One priletijo ali „iz dežele Stajarske“, ali „iz nemškega Grada“, ali „iz dežele vogerske“, pa tudi „iz dežele Indije“ in iz „solčne dežele“, tedaj za naš narod zmiraj od vzhoda. Pa tudi iz bojišča prileti drobna ptičica, ter prinese glas brižnej ali vzdihajočej ljubici o njih vojnih. Iz Stajarske dežele prinese ptičica presladko vinsko trto, iz vogerske pa rumeno pšeničico. Žerjav na lipi sede svari dekleta fantov, naj jihovim sladkim besedam ne verjamejo, in če bodo zibale. Lovec, ki drobno ptico zasleduje, prosi, naj je ne vstreli, ter mu hvaležna za to svetuje, naj kadar se bo oženil nikar ne vzame, stare babe ali udove, nego mladega dekleta. Drobna ptičica je edina priča objemajem zaljubljenih. Kukovica se v naših narodnih pesmih ravno tako gostokrat spominja, kakor v srbskih, in sicer v dvojnem značaju, ali kot nositeljica belega lista, brž ko ne zato, ker zelo naglo leti, ali pa kot izdajalka. Za ptičje petje ima naš narod več prav mičnih onomanopetičnih pesmic. Slaviček n. pr. takole droboli: Spi, spi, spi, spi, deklíč, pod grmič, pride fantič, prime za bradič, čup, čup, čup, čup! Gosi kadar gredo iz vasi na potok takole med seboj čeblija: Mlade libe, ki gredo od zad se hvalijo: me sme lepe mlade, ne sme lepe mlade! Stare šuge to čuvše pa zavidno dejo: tudi me sme bile mlade, tudi me sme bile mlade! Stari gosak, ki pred njim kot vajvoda stopa na dolgo vrat stegne pa kriči: pa že zdavnej! pa že zdavnej! Takih ptičje petje oponašajočih pesmi ima tudi za prepelico, za vogo itd. Posebno pa ima mnogo variantnih narodnih pesmic o ptičjej svatbi, ki se obhaja na dan sv. Vincencija. Ženin in nevesta sta šinkovec in šinkovka, kosič in seničica, čuk in sova; starešine so orel, jastreb in medved; kosek je pozavečín, vodilja in družica je lisica, svatevca je zeba pa včasih tudi senica, za teto je sova, za sneho zeba, godeci so vrabci,

lastavice jim da pomagajo; volk je mesar, za gostijo deklica brinja v mlin nese, za kuharico je mirkevea, ali pa sraka, in sicer zato, kaj ima lepi beli fortošec, včasih pa tudi keber kuha, stenica zabeljuje, detelj in čuk drva sečeta, čaplja treske bere, mačka je za dekló, zaje bandero nosi in pri gostiji streže gotovo zato ker ima spretne noge, leverca je, švelja, bolha lišo zmata, vuš pa dete ziblje. Pa tudi o živinski svatbi imamo nekoliko narodnih pesem. Ženin in nevesta sta ali komar in muha, ali pa zaje in lisica, volk je likeb (?), jazbec pa godec. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

O sejanju turščice (kuruze).

Turščica je pripeljana iz Amerike, Posebno mnogo se je seja o južnih deželah, kjer je glavna hrana prostih ljudi. V naših krajih se sicer turščica že tudi seja več deset let, ali vendar v razmeri proti južnim krajem še zelo malo, in vendar zasluži sejanje turščice popolno pazljivost in bilo bi želeli, da bi se to posebno pri malih gospodarjih popolnoma vpeljalo in dobro vredilo, ker sejanje turščice plača vse trude in stroške prav bogato. Skoraj ni nobenega drugega žita, ki bi se lahko tako mnogovrstno porabilo, kakor turščica.

Turščina moka, z rženo ali pšenično zmešana da prav dober in zdrav kruh, posebno pa se iz nje lahko napravijo mnogovrstne moknate jedi (pogače, žganki, polenta itd.). — Pomočeno zrnje je prav redljiva hrana za konje, svinje in poprek za vsu perutnino, ker s turščico se naj bolj in naj hitrej napita.

Slama da v jeseni in zimi prav dobro klajo, če se hrani na suhem in zračnatem mestu. Tudi mlada turščica vsejana v praho ali o dobrem vremenu v strnišče zimskega žita, je naj boljša klaja za krave dojenke.

Če vendar hočemo imeti prav obilnega dobička iz turščice, jo moramo tudi tako sejati, kakor jena narava zahteva. Na slabi ali slabo obdelani njivi ne bomo imeli nikdar velikega dobička iz nje. Potrebno je zato da se njiva, na kateri hočemo turščico sejati, dobro pognoji in poprek dobro pripravi. Naj lepša pa izraste turščica na njivi napravljeni iz celine.

Pod Lipo.

Podučivni in vgodni pogovori.

Semenko, Iglič in mnogi kmetje sedijo pri mizi in četejejo časnike.

Iglič. No Žalec, vi še niste oženjeni, zdaj si lahko priženite veliko bogatstvo; tukaj v časniku namreč stoji, da znani glavar Mormonov, Brigham ima 35 hčerk za ženitvo, ktere bi se tudi rade omožile in za ktere zato oče išče ženinov. Pravi se, da je mož strašno bogat in Vam gotovo zaženi en milijon.

Žalec. Dobro Iglič! Jaz jedno vzemem Vi mi jo vendar morate snubiti in če jo dobim in žnjo res eden milijon, Vam pol milijona za Vaš trud taki prepustim; samo se hitro podajte naprej na pot k očetu če se hočeta tako lep denar zaslužiti — igla Vas tak slabo živi.

Iglič. Zakaj pa mi samo ne povejte, kje so ti bogati —

Ljubomir (stopi v sobo in nosi mnogo knjig, vsi ga lepo pozdravijo). Prav me veseli, da Vas je danes tako mnogo tukaj, in da tako marljivo čitate. Te dni sem dobil matičine knjige, ktere vam danes hočem razdeliti.

Semenko. Jaz se že zelo knjig veselim, ker sem čul, da so prav dobre. Kaj pa smo vse letos spet dobili?

Ljubomir. Prav imate g. župan! Letos smo dobili, kakor vsako leto „Koledar z letopisom“. V zadnjem boste nahajali naj prej, „Raziskovanje na polju storslovanske zgodovine“ izvrstno delo g. Davorina Terstenjaka. Dalje „Cesar Leopold I. v Ljubljani“, spisal Parapat. Popis vreden, da ga je Matica natisnola. — „Narodno-gospodarske razprave“. Spisal Luk Robič. Popis iz kterega se vsak človek posebno pa župani mnogo lepega lahko naučijo. — „Slava in sreča kmetijstva“ spisal A. K...č. Posebno za kmete prav podučljiv popis. — „Krajepis borovniške okolice“, kterega je pisal